

עורך דין פלילי לקטינים ונוער - קווים לדמותו ותפקידו

מערכת המשפט בישראל מספקת מענה ייחודי לבני נוער שביצעו עבירות פליליות. נוסף על חוק העונשין וחוק סדר הדין הפלילי, קובע חוק הנוער את נהלי המעצר, חקירה והליכי המשפט הרלבנטיים לקטינים. עו"ד אסף דוק מסביר את מהותה של מערכת המשפט לטיפול בבני נוער, ההיבט השיקומי העומד בלב מערכת זו ומהן התכונות המיוחדות הנדרשות מעורך דין פלילי המייעץ ומייצג בני נוער שביצעו עבירות פליליות.

מערכת המשפט לטיפול בבני נוער

שיפוט בני נוער מופרד בישראל ממערכת המשפט הרגילה, על ידי מערכת משפט ייחודית לטיפול בבני נוער. עבירות פליליות שביצעו קטינים נדונות בבתי משפט לנוער, על ידי שופטים המוסמכים לדון בכך. בתי המשפט המתפקדים בבתי משפט לנוער הם בית משפט השלום והמחוזי, העוברים למתכונת בית משפט לנוער כאשר יושב בהם שופט נוער.

ישנם כמה הבדלים בין שיפוט מבוגרים לבין שיפוט נוער:

□ הדיונים לנוער מתנהלים באולמות משפט נפרדים כדי להפרידם מדיוני הבגירים וכדי לשמור על פרטיותם.

□ הדיונים מתנהלים בדלתיים סגורות.

□ סדרי הדין שונים אם מדובר בנוער. בתי משפט לנוער נוטים להתחשב בשיקום ובטיפול, מתוך נקודת המוצא שפוטנציאל השיקום שלהם גבוה יותר. היבט זה נקבע בחוק הנוער ומהלכות שנפסקו לאורך השנים. המטרה היא מתן הליך הוגן שמותאם לבני הנוער, תוך הצעת שיקום שהיא זכותו של כל קטין העומד לדין.

בפועל, מתפקד בית דין לנוער גם כבית משפט פלילי רגיל וגם כגורם שיקומי שמנסה להבין את נסיבות חייו של הקטין ולתכנן את השיקום המתאים עבורו.

תהליכי הליך פלילי לנוער

על עורך דין לנוער להיות בעל מיומנויות וידע ייחודיים. עליו להכיר את חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971 ואת הדרך שבה פועלים בתי המשפט לנוער; עליו לדרוש מבית המשפט כי זכותו של הקטין לתהליך שיקום ואף להתמצא במגוון הגורמים המטפלים בקטינים שביצעו עבירות פליליות ומציעים שיקום; הוא צריך להיות בקשר עם גורמי רווחה וחינוך ועם משפחתו של הקטין.

על עורך דין לנוער להתמצא בהליכי מעצר וחקירה של קטינים, השונים מאלה החלים על בגירים:

□ על פי חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), קטין אשר מזומן לחקירה בחשד לביצוע עבירה, ייחקר בנוכחות אחד מהוריו. המשטרה מחויבת לנסות לאתר את ההורה, ובמידה והדבר לא מתאפשר - בחקירה יהיה נוכח קרוב משפחה או לחלופין אדם אחר המוכר לקטין, וזאת בתנאי שהקטין יביע את הסכמתו כי האדם כאמור יהיה נוכח בחקירה. עד כאן, נראה שאכן המדינה מקפידה להקל על החוויה הקשה והמטלטלת העוברת על נער המוצא עצמו בחדר החקירות. אמנם, לא פעם קורים מצבים בהם קטינים נחקרים ללא נוכחות של הורה או מבוגר קרוב.

- אפשר לחקור בני נוער בשעות מסוימות ומותר לעצור אותם לתקופת מעצר אחרת מאשר אדם בוגר.
- אפשר להחזיק קטין מתחת לגיל 14 במעצר ללא צו שופט מקסימום 12 שעות. לאחר מכן יש לשחרר אותו או להביאו בפני שופט. אם לא ניתן להביאו בפני שופט, אפשר להאריך את מעצרו לתקופה שלא תעלה על 12 שעות נוספות.
- מעל גיל 14 אפשר להחזיק את הקטין במעצר ללא צו שופט 24 שעות מקסימום, ולאחר מכן יש לשחררו או להביאו בפני שופט. לאחר מכן ניתן להאריך את מעצרו לתקופה שלא תעלה על 24 שעות נוספות.
- אפשר להעמיד קטין למשפט רק אם לא חלפה שנה מיום שביצע את העבירה, אלא אם היועץ המשפטי לממשלה אישר להעמידו לדין אחרי תקופה זו.
- העמדתו לדין תתבצע רק בבית המשפט לנוער, אם מלאו לו 18 ביום ביצוע העבירה ועדיין לא מלאו לו 19 ביום הגשת כתב האישום.
- קטין שטרם מלאו לו 13 אפשר להעמיד לדין רק לאחר התייעצות עם קצין מבחן, לפי חוק העונשין. גיל האחריות הפלילית בישראל הוא 12.
- אם בית המשפט לנוער קבע כי הקטין ביצע עבירה, עליו להפנותו לשירות המבחן לנוער. בשירות יתבצע תסקיר שייתן את המלצתו לעונש או לדרכי הטיפול. על עורך דין לנוער להקפיד על שלב זה ולשאוף להליך שיקומי באמצעות גורמי רווחה שונים. שלב זה קריטי להרשעה או אי הרשעה בדין של הקטין.
- לאחר שמתקבל התסקיר, שני הצדדים טוענים לעונש, אולם על עורך הדין לנוער להדגיש את ההיבט השיקומי ולהבליט את גילו של הנער ואת היותו קטין ובעל פוטנציאל שיקומי.
- סיום התהליך הפלילי הוא פסק הדין שנותן בית המשפט, על סמך התסקיר וטיעוני הצדדים. להליך יכולות להיות כמה תוצאות:
 - א. הרשעה עם עונש בצידה.
 - ב. פטור בלא צו, שמשמעותו הוא סיום ההליך באזהרה.
 - ג. כמובן שהתוצאה הטובה ביותר שאליה שואף עורך הדין לנוער הוא טיפול ללא הרשעה, שבו מיושמות דרכי הטיפול בהתאם לחוק הנוער כדי לשקם את הקטין בלי שתירשם הרשעה פלילית לעבירה שביצע.

קווים לדמותו של עורך הדין לנוער

- לקטין שהוא עצור עומדת הזכות להתייעץ עם עורך דין ועל החוקר שחוקר אותו לעדכן אותו על זכויותיו, ממש כמו כל עצור אחר. על עורך הדין להקפיד על כמה היבטים אם הוא מטפל ביעוץ וייצוג לנוער:
- **שמירה על פרטיות** - עצם החקירה וההעמדה לדין עלולה לפגום בשמו הטוב של הנער כמו גם בבני משפחתו. יש לשמור על דיסקרטיות ולהקפיד כי כל הגורמים המעורבים בתהליך יקפידו על כך: החוקר, גורמי הרווחה, השופטים וגורמים נוספים.
- **בקיאות ושליטה בחוק ובפסיקה** - על עורך דין המייצג נוער להתמצא בחוק העונשין, בחוק סדר הדין הפלילי ובחוק הנוער וכן בפסיקה הנהוגה בתחום. מדובר על בקיאות רחבה במיוחד, מעבר לבקיאות של עורך דין פלילי רגיל.

□ **מודעות למצוקה נפשית** - בני נוער נוטים לא לתפוס את המציאות כפי שתופס אותה מבוגר. לעיתים הם לא מודעים לחומרת העבירה שביצעו וכאשר הם רואים את תוצאותיה, הם עלולים להיכנס למצוקה נפשית קשה, שעלולה אף להסתיים בניסיונות התאבדות. על עורך הדין לגלות רגישות ולהיות ערני לסימנים של מצוקה נפשית אצל הקטין.

□ **הקפדה על ההליך השיקומי** - יש להבין כי הקטין רק החל את חייו ולכן יש לשאוף להליך שיקומי, אף אם הקטין ביצע עבירה קשה וחמורה. על עורך הדין להתמצא בכל הגורמים המספקים מענה לנוער ולטעון במהלך המשפט בעד ההליך השיקומי, שיסייע לקטין לצאת ממעגל הפשע.

לדוגמה: פרויקט מיל"ה (מובילים יחד למען הנוער) הינו פרויקט ייחודי המופעל על-ידי משטרת ישראל למען בני נוער שלחובתם עבר פלילי. במסגרת הפרויקט, ממונה נציג בכל תחנת משטרה אשר אחראי על איתור בני נוער שנפתחו להם תיקים פליליים לצורך שילובם בקבוצות טיפוליות שנמשכות ארבעה חודשים, כאשר בסופן נבחנת האפשרות לסגור להם את התיקים ולמחוק את הרישום הפלילי ובכך להימנע ממצב בו יוכתם עתידם, דבר שיפגע בסיכוייהם להתגייס לצה"ל ולעסוק במקצועות המחייבים עבר פלילי נקי.

דוגמאות לתיקי נוער שנוהלו במשרדנו

□ **זיכוי קטין מעבירת מעשים מגונים עם קטינה באינטרנט**

□ **אי הרשעה לקטין בעבירות תקיפה בנסיבות מחמירות ואיומים**

□ **שחרור קטינה ממעצר בעבירות סחר ותיווך בסמים מסוכנים**

□ **סגירת תיק חקירה נגד קטין שנחשד בהתפרצות לבית כנסת**

□ **סגירת תיק פלילי לקטין בעבירות סמים במסגרת הליך טיפול מותנה**

□ **ביטול כתב אישום לקטין שהואשם בעבירת תקיפה וחבלה**

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם משפט פלילי

מערכת המשפט בישראל העמידה מערכת מיוחדת בכל הקשור לחקירה ושפיטה של בני נוער. יש להיעזר בעורך דין פלילי המתמצא בחוק ואשר יבין את הנסיבות המיוחדות המביאות קטינים להיות מעורבים בעולם הפשיעה. עורך דין פלילי מנוסה יוכל ללוות את הקטין ברגישות ואנושיות ולשאוף להליך שיקומי מקצועי.

במידה ומצאתם עצמכם חשודים או נאשמים בעבירה פלילית עליכם להיעזר בשירותיו של עורך דין פלילי המתמחה בייצוג בני נוער שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. עצם נקיטת הליך פלילי כנגד אדם, עלולה להעיב על שמו, לפגוע פגיעה אנושה במוניטין שלו, במשפחתו ובחיי החברה שלו, ובמקרים מסוימים אף להביא לשלילת חירותו. הזכות לקבל ייעוץ משפטי ניתנת בכל שלב של ההליך הפלילי וכדאי לנצל החל מהשלב הראשון - החקירה במשטרה. בשלב זה יש כללים ברורים של 'עשה ואל תעשה', משום שאף שגיאה קלה מצד הנחקר עלולה להיות בעלת השלכות רציניות להמשך ההליך.

תחום הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. שלב היציאה יכול להיות בגלל הוכחה שאכן לא התבצעה עבירה, אך גם תודות לכשלים בירוקרטיים וביצוע כושל או לא חוקי של אחד מהשלבים שנסקרו לעיל. היועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המנהלי

07/12/2019

077-5006206

052-6885006

עורך דין פלילי לקטינים ונוער - קווים לדמותו ותפקידו

או המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

משרדנו מייצג קטינים בהליכים פליליים מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה במשטרה או הוגש נגדך כתב אישום - פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.